

ויזרע יצחק

שנה י'

פרשת "נצבים וילך" הפטרה: "שוש אשיש" כה' אלול תשע"ז	יוצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק" ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל	זמני השבת י"ב 18:09 י"ג 19:21 י"ד 20:04	ת"א 18:26 ת"ב 19:23 ת"ג 20:00	חיפה 18:16 19:22 19:59

הגיגים לפרשת השבוע

"והיה בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו" (דברים כט' יז)

אומר רבינו בחיי שמכאן למדו חז"ל " הרהורי עבירה קשים מעבירה" (יומא כט.), כי הרגילות במחשבה על עבירה מביאה את האדם לידי העבירה. פירוש נוסף הוא שהרהורי העבירה קשים הם לנפש האדם יותר מהעבירה העצמה, לפי שהרהור תלוי בלב ומשכן הנפש הוא בלב, ולכן כשהאדם מטמא את הנפש במחשבה רעה זה קשה יותר מהעבירה עצמה, כי כשאדם עושה עבירה אין מחשבתו טרודה כל כך טרודה. ומביא גם את פירושו של הרמב"ם שמסביר שהרהורי עבירה קשים מהעבירה, משום שהמחשבה היא מעלה גדולה שיש לאדם והיא נובעת מכוח השכל וממידות הנפש השכלית, וכשהוא חוטא בה יוצא שהוא חוטא במבחר שבמידותיו, וברור הוא שאין האשמה שונה אם אתה משתמש בעבד סכל כדי למרוד המלך או אתה משתמש בבן חורין חכם.

"כי המצוה הזאת" (דברים ל' יא)

לפי הרמב"ן כוונת הכתוב "המצוה הזאת" היא למצוות התשובה שנזכרה בכתוב, "והשבות אל לבבך" (דברים ל' א) "ושבת עד ה' א-לקיך" (דברים ל' ב) שבהם מצווה אותנו הכתוב במצוות התשובה. ומצווה זו נאמרה בלשון בינוני לרמוז שהכתוב מבטיח שבעתיד יחזרו כולם בתשובה. ומה שאמר הכתוב "לאמר" הוא משום ש"אם יהיה נדחך בקצה השמים" ואתה נתון ביד העמים תוכל לשוב אל ה' ולעשות ככל אשר אנכי מצוך היום, כי אין הדבר נפלא ורחוק ממך, אבל קרוב אליך מאד לעשותו בכל עת ובכל מקום. וזה טעם הכתוב "בפיך ובלבבך לעשותו", שיתוודו בפיהם על עוונם ועל עוון אבותם, וישובו בלבם אל ה', ויקבלו עליהם היום את התורה לעשותה לאורך כל הדורות ככתוב: "אתה ובניך בכל לבבך"

"כי ה' א-לקיך הוא ההולך עמך" (דברים לא' ו)

מבאר ה"כלי יקר" שהתורה משתמשת בלשון "הליכה" בשלוש משמעויות שונות. אצל ישראל נאמר: "כי ה' א-לקיך הוא ההולך עמך" שמשמעותו היא שהוא מחזיק בידך ומדריך אותה באיזה דרך תלך. אצל יהושע כתוב: "וה' הוא ההולך לפניך" (דברים לא' ה) ואצל משה נאמר סתם "וילך משה" (דברים לא' א) בלא סעד כלל. הדבר מזכיר את הנאמר אצל נח, שהיה מקטני אמונה, "את הא-לקים התהלך נח" (בראשית ו' ט) והסבירו חז"ל שנה היה צריך סעד כדי לתמוך בו. כך גם אצל ישראל מה כתוב "כי ה' א-לקיך הוא ההולך עמך" זה משום שהם היו צריכים סעד ותמיכה ביראת ה' אבל אצל יהושע נאמר: "וה' הוא ההולך לפניך" ויהושע הולך אחריו כי יהושע, מצד אחד, לא היה צריך כל כך סעד לתומכו כמו ישראל אבל מצד שני, הוא עדיין לא הגיע למדרגת האבות שעליהם נאמר: "הא-לקים אשר התהלכו אבותי לפניו" (בראשית טו' מח) שמשמעותו שהשכינה היתה אחריהם, למדרגה זו הגיע משה שעליו נאמר "וילך משה" משמע שהלך לכוון בלא סעד כלל. כי ההולך אחרי ה' יש לו קצת סעד אבל לא כמי שהולך עם ה'. ומשום כך אמרו חז"ל: "פני משה כפני חמה" (ב"ב עה) כמו שהחמה איננה מקבלת אור מגלגל אחר כך משה האיר בצדקו מאליו, "ויהושע כלבנה" שעל מנת להאיר היא צריכה סעד מאור החמה, ואילו ישראל נמשלו לכוכבים שאורם זעיר עד שצריכים סעד גדול ביותר.

נר ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ז

דוד כהן בן שמחה ז"ל נלב"ע ד' שבט תשע"ז תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת :

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל
 נלב"ע י"א ניסן תשס"ז

יצחק בנימין בר שורין ז"ל
 נלב"ע י"ג אדר ב' תשל"ג
 תנצב"ה

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
 נלב"ע י"ג אדר ב' תשס"ה

אין לעיין בעלון בשעת התפילה

לא לשמור על קדושת הגליון

"אתם נצבים היום כולכם" (דברים כ"ט ט)

שואל ה"אור החיים" הקדוש מה הצורך של הכתוב לפרט מי הנוכחים "ראשיכם שבטיכם... טפכם נשכם... כל איש ישראל" ולא הסתפק הכתוב לומר באופן כללי "כולכם"? שאלה נוספת היא מדוע מציין הכתוב פעם נוספת את עניין הברית, הלא כבר נאמר: "אמר אלה דברי הברית" (דברים כ"ח סט) ואם רצה הכתוב לכלול בברית זו גם את האמור בפרשה הזו היה על הכתוב להקדים ולכתוב את הדברים, ואחר כך לומר על הכל "אלה דברי הברית". ומתוך שמדובר בשתי בריתות שונות. בכתוב שלפנינו מתכוון משה להכניס את בני ישראל בברית של ערבות הדדית כדי שישתדל כל אחד מישראל בעד חבירו שלא יעבור את פי ה', ושידעו שהם נתפסים זה בעד זה, והראיה היא מה שנאמר "אומר הנסתרות לה' א-לקינו והנגלות לנו ולבנינו", שמדבר על הערבות, ואין זו אותה הברית שנאמרה בסוף פרשת כי תבא כי שם הברית היא כל אחד לעצמו וכאן הברית היא שיתחייב כל אחד על אחיו העברי כפי היכולת שיש ביד כל אחד.

"מה זורי האף הגדול הזה, ואמרו על אשר עזבו את ברית ה'... וישליכם" (דברים כ"ט כג)

מפרש החיד"א על פי הכתוב ב"ארץ חיים" שלפני בריאת העולם אותיות הא' ב' במילואן. והא' כתובה "אף", בלי האות ל', וראה הקב"ה שאין העולם מתקיים ב"אף", והוסיף את האות ל' ונעשה "אלף", אבל כשמבטלים את התורה מסתלקת האות ל' ונשאר "אף". לפי זה, מבאר החיד"א את השאלה "מה חרי האף הגדול הזה"? הלא כבר הוסיף הקב"ה את האות ל'? והתשובה היא, "על אשר עזבו את ברית ה'", כלומר ביטלו את התורה, ולכן הסתלקה האות ל' ונשאר "אף", וזהו "חרי האף הגדול", ועוד הוסיף הפסוק לרמוז את העניין הזה, שכתב את המילה "וישליכם" עם האות ל' גדולה. כדי ללמדנו שבגלל הל' שסילקו, נהיה "וישליכם".

"הנסתרות לה' א-לקינו והנגלות לנו ולבנינו ע"ד עולם" (דברים כ"ט כז)

מבאר ה"תוספת ברכה" את הפסוק על פי מה שנאמר בתוכחה שבפרשת בחוקותי "וכשלו איש באחיו" (ויקרא כ"ו לז), ודרשו חז"ל: "איש בעון אחיו" (סנהדרין כ"ז:), מלמד שכל ישראל ערבים זה בזה, כמובן אם אינם מוכיחים ומוחים במקום שאפשר להם, ובפרשה שלנו זו לא מצויינת הערבות, לכן, אפשר לומר, שהפסוק: "הנסתרות לה' א-לקינו והנגלות לנו ולבנינו" משלים את הפרט הזה. "הנסתרות", אלו העבירות הנעשות בסתר והן נסתרות מאתנו, משפטן, "לה' א-לקינו", כי הוא יודע את הנסתרות והוא יתחשב עם עושיהן, "והנגלות", אותן עבירות שגלויות וידועות, החובה היא, לנו ולבנינו להרחיקן ולייסר את עושיהן.

"וילך משה וידבר את כל הדברים האלה" (דברים לא א)

אומר רבי לוי יצחק מברדיצ'ב ב"קדושת לוי" שלפעמים אומרים חז"ל על שליח הציבור שהוא "היורד לפני התיבה" (שבת כ"ד:), ולפעמים אומרים שהוא "העובר לפני התיבה" (ברכות ל"ד), ומסביר שבשעה שהצדיק מתפלל לפני ה' הוא צריך לדבק את עצמו בתיבות התפילה, והתיבות הקדושות הן הן המנהיגות אותו. ויש צדיקים גדולים אשר הם למעלה ממדרגה זו, ולפי גודל מעלתם הם אלו שמנהיגים את התיבה. וזו היתה מדרגת משה רבינו. וזוהי כוונת חז"ל כשאמרו: "היורד לפני התיבה", הכוונה לצדיק שהתיבה מנהיגה אותו והוא נמצא במדרגה נמוכה יותר מהתיבה, ויש צדיק "העובר לפני התיבה", שהוא מנהיג את התיבה והוא למעלה ממנה. ומשה שהיה כאן בסוף ימיו, ונסתם ממנו מעיין החכמה, כמבואר במדרש, והיה במדרגה הראשונה, שהתיבה היתה מנהיגה אותו. וזהו "וילך משה וידבר", הלך אל הדיבור, שהתיבה היה למעלה ממנו. וזה מסביר מדוע בשירת האזינו הנבואה של משה רבינו סתומה מאוד שלא מצאנו כן בכל התורה. כי העניין הוא, שנבואת משה רבינו היתה באספקלריא המאירה, וכל הנביאים התנבאו "באספקלריא שאינה מאירה" (יבמות מ"ט:), ומכך שנבואתו של משה רבינו היתה באספקלריא המאירה היה לו כוח גדול לומר את הדברים כמו שקבלם מהקב"ה, ללא שום התלבשות בדרך של משל וחידה, מה שאין כן שאר הנביאים שלא היה להם את הכוח של משה רבינו, והיו צריכים להלביש נבואתם דרך משל וחידה, כמו נבואת זכריה ושאר נביאים שסתומים מאד, וזו נקרא אספקלריא שאינה מאירה. אבל כעת, קודם הסתלקותו של משה רבינו, ניטלה מסורת החכמה ממנו וניתנה ליהושע, ולכן שירת האזינו היא סתומה בדרך התלבשות, כמו כל שאר הנביאים.

"והיה עם בך לעד" (דברים לא כו)

לפי ה"ספורנו" מעיד הכתוב שמשה ידע שבני ישראל יעזבו את תורת ה' ומשום כך הצטרך משה לשים ספר תורה אחד במקום שלא נכנס לשם שום אדם מלבד הכהן הגדול ופעם אחת בשנה, והספר הזה יעיד שכל מה שימצא כתוב בספר התורה הם הדברים שנאמרו למשה מהר סיני ללא שום תוספת או חסרון ובוה יסיר כל ספק מכם.

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם: אליהו בן חמו בר אסתר

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטרי) גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק"

חברת הבקשות "מאיר השחר": לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו

מדרשת "ויזרע יצחק": שיעור "דף יומי" בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו בית כנסת "שבת אחים" נוה גן פ"ת 30-21:30

לבירור פרטים ולהשאלה - טלפון: 052-3268315